

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a în lăintrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Orice inserate, se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 68.

Sibiu, 23/4 Septembrie 1878.

Anulu I.

Scrisori politice dela Ludovicu Kossuth.

(Urmare si fine.)

II. Dela afacerile interne Kossuth trece la Bosni'a. Elu deminte pe toti căti tienu, că ocuparea Bosniei ar fi fostu planuita în Congresulu dela Berolinu. Elu scie bine că acést'a idea este vechia, a cabinetului austriacu. Bismark a disu de nenumerate ori că de aceea se numesce Austri'a Ost-Reich (imperiu orientalu), că dupa-ce e scós'a din Germani'a și Itali'a, se mérga în Orientu, se isi faca acolo imperiu. Confederatiunea celoru trei imperati s'a întemeiatu totu pe acestu planu. Acelu membru eminent alu casei domnitórie, soldatu de cea mai mare influentia, a disu necurmatu și fóra nici o reserva, că trebuie se intrámu în Bosni'a, că-ci de nu vomu intra noi, voru intra altii. Dara politic'a sanetósa cerea că se nu intrámu nici noi, se nu lasamu nici pe altii că se intre.

Se mai dice, că éca și sultanulu s'a inuoiu. Seracu turcu! apoi că elu s'a inuoiu și la pacea de San-Stefano; dara fórté bine a respunsu Karatheodori Pasia în congresu: Bucatariulu întrebese pe puii, cum vreau se fia pusi pe mésa, fripti ori fierti. Bietii puisiori respusera: Noue ne aru placea se traimu. Nu de acést'a este vorb'a, le replicá bucatariulu.

Se totu spune că scopulu ocupatiunei este a pune fréu panslavismului, alu carui cuibu ar fi Bosni'a. Vorba se fia. Cuibu e Bosni'a cá si Prag'a, cá si Turocz-St.-Marton, dara foculariulu nu e pe acolo, ci la Moscua și la St. Petersburg.

Ce este panslavismulu? intréba Kossuth, și apoi isi raspunde: Panslavismulu este influentia rusésca asupra popóraloru slave. Fóra acea influentia panslavismulu nu póte se esiste nici macaru în theoria. Panslavismulu este rusulu, e Ruis'a. Panslavismulu se póte sfarma numai pe tiermii Vistulei, adeca restaurati statulu și regatulu Poloniei, luandu totu ce a fostu polonescu dela Russi'a, inpingeti-o pe acést'a mai departe, cá se nu póta fi periculósa pentru libertatea Europei. Altu mediulocu de scapare nu este. Dara diplomati'a, tocma din contra, a suferitu ca se strabata în Bulgari'a, se bata pe turci, se castige și în ochii popóraloru slave auctoritate și mai mare decâtu avuse până acilea. Diplomatiu au pusu Russiei conditiune, cá în 9 luni se ésa din Bulgari'a. Armat'a rusésca va esi, dara poterea ei va remanea totu acolo. Acuma voi intrarati în Bosni'a și diceti că voiti se combateti de acolo panslavismulu. Pana'i lumea. Ilu veti consolida și mai multu. Panslavismulu e ramuritu în tóta Ungari'a și Austri'a. Insasi dinasti'a este din caus'a lui în periculu, pe care muscalii aru voi se o arunce în aeru. Tieneti minte, că din ocupatiunea Bosniei va urma anexiunea definitiva și asia poproatiunea slava se va inmulti. Alegeti cătu se póte mai multi deputatii din partid'a vóstra; mergeti la dieta si'i stringeti în pinteni cá se ve arate, ce au facutu cu cele 60 de milióne. Vedeti, că acei ministrii au se ve duca chiaru și în senatulu imperiale. Program'a partidei dv. este: Uniunea personale. A mea nu este nici acést'a. Dara bine, fia. Adunati-ve dara pe langa acea programa si lucrati cá se spargeti dualismulu. Program'a dv. este legale, ea isi are temeiulu chiaru în acelési legi fundamentali, care dau dinastiei, dreptulu de a domina în Ungari'a. (Art. 13 din a. 1790). Dreptulu de esistentia nationale, dreptulu istoricu și de a incheia tractate si conventiuni de statu, tóte vorbescu în favórea programei dvóstre. Program'a dv. se póte realiza, cu singur'a exceptiune de unu casu, candu insasi natiunea ar renuntia la esistentia sa política si s'ar sinucide pe sinesi. Tóte natiunile au viitoriu, afara numai de acelea, care nu credu în trensulu. Necredinti'a în viitoriu este o bóla, din care urmédia mórté sigura. Natiunile fóra acést'a credinti'a sunt mórté chiaru până a nu repausa. Din contra, natiunile tari în credintia, tocma si candu se paru a fi mórté, ele traiescu. Cautati numai la Itali'a. Obstacolele cu care avuse a lupta ea pentru a sa unitate, au fostu gigantice în comparatiune cu

a le Ungariei. În dictionariulu politicu alu Italiei nu se afla cuvintulu „impossibile, preste potintia;“ la italiani tóte au fostu cu potintia. Diplomatiu au tienutu una, că Itali'a este numai unu conceptu geograficu, s'eu déca voiti fantoma. Italianii respundéu neincetatu: Itali'a existe, si inca Itali'a unificata. Scopulu loru este ajunsu, pentru-cá ei n'au desperatu nici-odata. Desperatiunea este pecata contra spiritului santu, care nu se póte erta. În religiunea natiuniloru independenti'a este spiritulu santu, datatoriu de viétia.

Crise si catastrofe mari europene se prepara din nou în vecinatatea nóstra. Nici-unu omu cu mintea intréga nu va cutedia se afirme, că prin tractatulu dela Berolinu s'aru fi regulatu lucrurile pe tempu mai îndelungatu. În casu de catastrofe noue, Ungari'a lantiuita prin dualismu va fi stérsa din rangulu staturiloru. Credu si eu aceea ce crede tóta lumea prevedietória, că unu resbelu din cele mai crunte între Austro-Ungari'a și Russi'a nu se mai póte evita; acela trebuie se sparga nesmintitu, mai curendu s'eu mai tardiu.

De aci incolo Kossuth supune érași la critica aspra tienut'a comitelui Andrassy în cestiunea orientala si'i imputa că sufere cá Bismark se'lu pórté de nasu etc.

Am reprodușu și noi aceste idei ale lui Kossuth, pentru-cá în adevéru, s'au implinitu multe din câte a predisu elu cam dela 1861 încóce, și apoi trebuie se ne dedamu si noi a studia si combina starea patriei si a natiunei nóstre în legatur'a în care se afla cu evenimentele din alte tieri. Scimu bine, că pucini se ocupa de idei cum sunt a le lui Kossuth; ar fi inse fórté reu de noi, candu realizarea loru ne-ar afla reu preparati, precum ne aflase de es. anulu 1848, inca si anulu 1865.

De-o camdata se observamu fórté bine, că din alegerile actuale la diet'a Ungariei numerulu deputatiloru reprezentanti ai uniunei personale, adeca ai spargerei dualismului si ai ruperei de cătra Cislaitani'a, din ce fusese înainte cu 9 ani abia 20, în periodulu dintre 1875—8 40, astadi ajunse aprópe la 70. Adeca partid'a ce voiesce independenti'a absoluta a Ungariei, cresce dintr'unu periodu în altulu. Acést'a partid'a ungréna este ajutata si din Cislaitani'a de cătra pangermanistii austriaci, carii tragu la Germani'a si nu voru se mai scia de integritatea monarchiei nóstre. Acei pangermanisti stau cu totul sub comand'a pangermanistiloru din Berolinu. Mari pericole ne amerintia!

Occupatiunea.

Acuma în fine dupa ce au cursu sangele în siróie, dupa ce se numera mortii si ranitii cu sutele acuma în fine, candu este mobilisata spre campulu de resbelu o armata imposanta de 260,000 care se prepara si se concentrésa pentru a demonstra din nou utopistiloru, ca suntemu inca departe de er'a pazei eterne, d'abea acuma au primitu diarele oficióse de tóte nuantiele parol'a, ca se proclame în lumea larga, ca monarchi'a austriaca se afla în stare de resbelu, ceea ce ele o ecsprima cu aceste trei cuvinte lapidare: „Occupatiunea este resbelulu.“ Occupatiunea pacifica promisa de comitele Andrassy s'au schimbatu asia dara intr'unu resbelu formalu, pe care nu ilu mai potu desminti nici foile oficióse, precum se incercau a o face la inceputu. Interesantu este din punctu de vedere alu psihologiei popóraloru, a vedea si a audi ca tocmai acele diare ungrésti, care mai înainte se lapedau ca de Satan'a de ori ce aneciune a vreunei provincii cu poporatiune slavica, din ereditatea „omului bolnavu,“ astadi dupa ce armat'a imperiala primi botezulu de sange dupa o perióda de pace de aprópe 12 ani, pretindu anecsarea cu ori ce pretiu, nu numai a acelorou doua provincii, ci si a Serbiei independente, subtu cuventu, ca este o conditiune de ecsistentia nu numai a regatului ungrérescu, ci a întregi monarchii, ca imperiulu austro-ungaru se isi mute punctulu seu de gravitatiune pe peninsul'a balcanica, pentru ca asia se póta contra-

balanti'a influenti'a rusésca si se stabilésca acolo o bariera puternica preste care panslavismulu se nu póta trece si nici sari. Dara déca elu va sbura precum o au facutu generalulu Gurco cu ai sei preste Balcani până ce au ajunsu în fati'a Constantinopolei? Voru avea atunci ungrui unu Osman Pasi'a, care se fia atátu de fericitu ca se descópere viitórea Plevna pentru Russii?

Intr'adeveru logic'a politica a ungriloru este plina de silogisme, dileme si hyperbole, care tóte sunt consecintiele si probele cele mai evidente ale politicei loru confuse, aventurióse inse-radicala. Mai ieri alaltaieri reinoira fratietatea loru cu Turcii si eata astadi regimente de linie curatu ungrésti masakrandu-se reciprocu cu Turcii si bombardandu orasiile si satele loru. La inceputu si chiaru dupa ce Austri'a a primitu mandatulu de ocupare a Bosniei si Hertiegoviniei, ungrui nu voiau se scie nemica despre acést'a, dicendu ca inmultirea elementului slavu ar periclita hegemoni'a loru actuala asupra elementeloru némagiare. Si acum? Ceru nu numai acele doua provincii dara déca s'aru potea orientulu întregu alu Europei. Se vede ca acuma iau apucatu frigurile de anecsare, precum ii vine cuiva apetitulu mancandu. Acuma deci se invoiescu si ungrui ca imperiulu austro-ungaru se isi implinésca „missiunea sa slavica“ în Orientu. Cine va profita mai multu din acést'a missiune este o întrebare acarei deslegare nu va întârdia multu. Celu pucinu Boemi, Croati si Serbi sunt fórté veseli, au inscenatu iluminatiuni prin cetatile si orasiile loru si au serbatoritu în tóte modurile victori'a dela Serajevo, pe care ei o considera ca unu alu douilea Világos pentru supremati'a germano-magiara. În totu casulu ocupatiunea va esercita o reactiune si asupra situatiunei politice interne a monarchiei. Astadi numai incape indoiala, ca luptele de pe campulu de ocupatiune voru decide sórtea monarchiei austriace. Aruncandu o privire retrospectiva asupra istoriei mai noua a monarchiei, vomu afla, ca totudéuna în urm'a unui resbelu purtatu în afara, fia fi fostu elu gloriosu s'eu desastrosu au urmatu schimbari nu numai pariale, ci potemu dice radicale în organizatiunea interna a gubernamentului. Acést'a se pare a fi atatu de inevitabilu ca si flucsulu si refluxulu marei. În politica, mai multu ca pe ori ce altu terenu se adeverește disabetranéscu, pe care nu trebuie se o uitamu, ca: ce n'aduce anulu aduce césulu. Se fimu deci rabadatori, se urmarimu importantele evenimente ce se petrecu în nemediulocita nóstra vecinatate cu o atentiune concentrata si cu unu interesu încordatu, pentru ca se nu fimu surprinsi de cele ce au se se întemple în celu mai de aprópe viitoru. Sentinel'a trebuie se fia totudéuna la postululu seu si destépta, pentru ca acést'a ii este chiemarea.

Camilu.

Viitoriulu Romaniei.

Diariulu francesu „La Presse“ publica, suptu acestu titlu, în numerulu seu dela 20 Aug., unu articulu în care, dupa ce arunca o privire asupra faptelor din cei din urma doui ani si felicitu pe gubernulu actuale pentru cele facute cu tóte greutatile tempului, venindu la congresulu din Berolinu, constata ca diplomati'a „a voitu odata mai multu se radice tóte ilusiunile acelora, care totu sperau în spiritulu ei de dreptate si de echitate.“ Presse se ocupa apoi de viitorulu ce astépta pe Romani'a. „Romani'a, dice ea, a fostu sacrificata unoru combinari în care marele poteri aveau unu interesu, a fostu sacrificata pentru ca Austri'a voia funestulu daru alu Bosniei si pentru ca Engliter'a, indata ce pusesse în buzunarul insul'a Cipru si s'asicurase în privintia Constantinopolei, parasise marele interese, flori de retorica bune numai pentru a împodobi circularile ce esu dela Foreign Office.

„În acestu momentu, Romani'a nu póte de cătu se se supuie verdictului Europei; ea póte si trebuie se primésca, cu consciinti'a impacata, compensatiunile ce i-se oferu, ea póte si trebuie se

traga din acésta cele mai mari folóse pentru viitorul seu.

„Ori-cum, acestu viitoru se presinta suptu unu aspectu cu totulu favorabile, si este de natura d'a reasigura pe numerosii amici ai Latinilor de la Dunarea de josu.

„Aperandu cu energia Basarabi'a, Romanii sustienéu mai multu interesulu Europei si mai cu séma alu Austro-Ungariei de càtu alu loru. Din punctulu de vedere comerciale, portulu dela Kiustenge, pe Marea-Négra, apartienendu d'aci inainte Romaniei, este cu multu mai avantajosu de càtu gurile nisipóse ale Dunarii. Lucrulu celu mai insemnatu este de a termina repede lini'a ferata si d'a o lega prin Braila cu retiéua linieloru ferate din Romani'a, care va fi terminata in curendu. Gratia acestui portu, marin'a romana va inceta d'a fi unu mithu si pe marile lumei se va saluta tricolorulu principatului.

„Cu tóta lenevi'a Turciloru, portulu dela Kiustenge dobendise deja o óre-care insemnate; nu ne indoimu ca, suptu o administratiune nationala, cu inteleginti'a si spiritulu de initiativa ce se observa in rass'a romana, elu nu va intardia d'a deveni unulu din porturile cele mai prospere de pe Marea-Négra.

„Numai prin dobendirea acestei deschideri spre Marea-Négra aneacsarea Dobrogei are unu mare pretiu pentru Romani'a, si càtu despre restulu tieriei voru fi destulu óre-care silintie spriginite de câte-va milióne ca se schimbe aceste baltii legendare intr'unu pamentu roditoru si bogatu.

„Independinti'a formalu recunoscuta astadi de Europ'a este pentru Romani'a nu numai o satisfacere morale, ci si o mare bine-facere materiale. D'adi inainte Romani'a, statu suveranu si independente, va potea se incheie pretutindeni tractate de comerci, conventiuni a caroru validitate nu va mai fi discutata. Ea e degagiata de ori-ce solidaritate cu cadavrulu turcescu si nu va mai avea se suferi de consecintiele relatiuniloru silite cu unu statu, care a abusatú asia de multu de credulitatea lumei. Toti aceia care au caletoritu in Romani'a au potutu se'si dea séma de fertilitatea pamentului, de abondinti'a producteloru si de tóte bogatiile ce contine acésta tíera.

„Nu lipsesce in adeveru, de càtu unu nou Moise ca se faca se iesa din stanci tóte bogatiile ce sunt ascunse intr'insele. Situatiunea politica, nesicuranti'a ce domnia in privinti'a sórtei Orientului, si mai multu o multime de prejudecati, care paru a nu mai ecsista astadi, a impedeatu minunea d'a se produce.

„Momentulu pare sositu ca se se creeze la gur'a Dunarei unu felu de Belgia orientala. Tóte ratiunile care a opritu secole intregi desvoltarea materiale a Romaniei a incetatu d'a fi.

„Prin atitudinea sa, in tempulu resbelului din urma, Romani'a a sciutu se dobandésca stim'a si in secolulu nostru positivu si realistu, increderea este corolariulu neaperatu alu stimei.

„Sórtea tieriei loru e in manile Romaniloru; ei n'au de càtu se dea probe de activitate si de probitate cum au datu ómenii loru de statu actuali probe de dibacia si de lealitate si soldatii loru de vitejia in facia reduteloru dela Plevna.“

„Romanulu.“

Revista politica.

Monitoriulu oficialu din B.-Pest'a „Budapesti Közlöny“ publica in numerulu seu din 29 Augustu a. c. urmatoriulu decretu c. r. contra-semnatu de intregu cabinetulu ungurescu:

„In interesulu serviciului de sigurantia interna in regiunile marginasie ale statului, am aflatu de lipsa a ordona punerea pe picioru de campanie a brigadei 83 a infanteriei de honvedii unguresti.

De órece se póte intempla, ca in durat'a acestui serviciu de sigurantia, unele despartieminte ale acestei brigade de honvedii, chiemata a face acelu serviciu, in casu eventualu se fia necesitate a trece si preste fruntariile tieriloru sfantei coróne unguresti, incuviintiezu prin acésta in urm'a ascultarei ministeriului meu ungurescu, in sensulu §. 3 a art. de lege XLI ca ecsceptionalmentu singuratecele despartieminte ale numitei brigade de honvedii, in interesulu serviciului de sigurantia, déca reclama acésta necesitatea, se fia intrebuintiate si dincolo de fruntariile tieriloru sf. corónei unguresti. Acestu decretu intra in vigóre cu diu'a publicarei sale. Cu esecutarea lui insarcinesu pe ministrulu meu ungurescu pentru apararea tieriei.

Datu in Schönbrunn in 23 Aug. 1878.

Franciscu Iosifu m. p.

Coloman Tisza m. p., br. Béla Wenckheim m. p., August Trefort m. p., Béla Szende m. p., Coloman

Szell m. p., Thomas Pechy m. p., Coloman Bedekovics m. p., dr. Theodor Pauler m. p.

Prin acestu decretu regescu se confirma deci in modu autenticu, scirea despre care amu vorbitu si noi in revist'a politica din numerulu precedentu, ca adeca honvedii mobilisati voru fi dusi si preste fruntariile regatului ungurescu.

Pàna in momentele acestea de pe campulu de ocupatiune n'au mai sositu nici o scire inportanta. Totulu se reduce la niste mici ciocnirii cu guerila — cete — de insurgenti si la desarmarea séu respandirea loru.

Renitenti'a celoru doue comitate din Ungari'a, adeca acelea alu Pestei si alu Somogyei, in contra recvisitiuniloru au facutu o impressiune fórté rea, atàtu in cercurile politice din Vien'a càtu si cu deosebire in cele militare. In furi'a sa organulu militaru „Wehr-Zeitung“ dupa ce dascaleste pe unguirii si pe cele doue comitate renitente in acelu limbagiu alu „soldatescei,“ care nu se mai audise dela 1866 incóce ii amenintia cu unu nou Haynau supranumitu si „hien'a Italiei.“ Despre conventiunea austro-turcesca inca nici astadi nu se scie cu sigurantia déca ea este incheiata séu ba. Verssiunile care circulésa asupra ei sunt asia de contradicétóre si multe, incatu preferimu a nu le inregistra, asteptandu unu resultatu definitivu alu acelor negociari, care decurgu inca intre comitele Andrassy si Karatheodory Pasia. Sciri sosite din Anglia voru se scie, ca sultanulu ar fi agratiatu pe Midhat Pasia si ca l'ar fi invitatú se se reintórca la Constantinopolu. Numai acestu turcu fanaticu ar mai lipsi, ca reluandu elu érasí franele gubernului in aliantia cu Osman Pasia se dea semnalulu unui resbelu religionaru si de esterminare intre turci si crestini. Acestu pasu din partea sultanului ar fi pentru Russia semnalulu de a reincepe campani'a intrerupta in contra Turciei secundata de bunii sei aliati Serbi'a, Muntenegru si Greci'a care deja se afla in inamicitia declarata cu gubernulu turcescu. Ne aflamu deci inca departe de pacificarea atàtu de multu dorita o orientului, care acuma mai multu ca ori candu sémana cu unu vulcanu gata a erumpe. Ce rolu specialu ii este rezervatu in acésta tragedia monarchiei austro-ungare, acésta este astadi chiaru celui mai consumatu diplomatu imposibilu de a spune, pentru ca rolulu principalu nu ilu jóca dreptulu si libertatea, ci egoismulu si ambitiunea falsa a rivaliloru interesati.

Reintorcéndune privirile nici-decum linistite dela fruntariile monarchiei spre situatiunea interna, apoi nu vomu afla nici aci mai nemica care se ne ofere vreo bucurie séu manghaiere. Faptulu celu mai ingrigitoru este, ca precum ne spunu diarele din Vien'a creditulu de 60 milióne votatu cu atàta greutate din partea parlamenteloru dualistice, votatu nu pentru ecspeditiunea la Bosni'a si Hertiegovin'a, ci dupa dis'a si promissiunea solemna a comitelui Andrassy, pentru de a fi preparati in fati'a ori carei eventualitatii, deja este sleitu, ba ce este mai frumosu s'au chieituitu cu 17 milióne preste creditulu votatu. Cine cunósce starea nici-decum in florinda a finantieloru nóstre si credemu, ca acésta o simtu prea bine si prea durerosu tóte poporale acestei monarchii fara ecsceptiune, apoi va sci apretiu si nu va fi surprinsu, déca la redeschiderea parlamenteloru, primulu lucru va fi votarea de indemnitate pentru miliónele chieituite preste creditulu votatu si votarea de noua credite. Din câte se aude pàna acuma apoi in locu ca Austri'a se aiba vre-unu venitu, chiaru déca ar aneacsá definitivu cele doue provincii, din contra s'au calculatu, ca administratiunea acelor doué provincii ar costa pe fiacare anu rotunda suma de 5 milióne. Dupa mórte si calu de ginere, tocmai precum au fostu cu possessiunile austriace din Itali'a, care au consumatu sute de milióne fara ca se aduca nici unu venitu, pentru ca apoi la 1866 dupa victori'a dela Custozza, se le remaie italianiloru ca zestre a unitatii si independintiei loru.

Fórté interesanta si stranie este si situatiunea parlamentara a monarchiei. In Vien'a se afla unu cabinetu de ministri, cari au demissionatu inca din luna lui Maiu si acaroru demissiune au fostu si primita, cu conditiune inse ca pàna la redeschiderea sessiunei de érna a parlamentului se conduca totu elu afacerile in modu provisoriu. In Vien'a avemu deci unu ministeriu demissionatu si provisoriu.

In Ungari'a avemu unu cabinetu definitivu, dara unu parlament cu o de nou alésa camera a deputatiloru, acarei fisionomie inca este cu totulu necunoscuta si acarei maioritare isi o ascrie si o reclama atatu partid'a gubernamentalá càtu si opositiunea pentru sine. Lumea de pe acuma se pregateste a fi martora la scenele cele mai oragióse ce s'au petrecutu vreo láta între paratii „cassei

tieriei“ din B.-Pesta. Precumu se aflá partid'a deachista in completa disolvare, inainte de advenirea la ministeriu alu C. Tisza, asia astadi, asia numita partida „liberala“ séu a „tigriloru“ se afla intr'o confusiune si disolvare completa. Partisanii lui C. Tisza ori cata buna vointia aru avea si ori càtu zelu ar consuma totusi nu potú scus'a gresial'a, pe opositiunea o numeste crima de lese-natiune care, ca Tisza si colegii sei s'au invoitu la aneacsarea Bosniei si Hertiegovinei, acelu Tisza, care acum doui ani a declaratú, ca fara scirea si invoirea sa, respective a unguiriloru, unu singuru soldatu nu va trece fruntari'a monarchiei. Dara acuma eata, ca nu numai n'au trecutú nici unu soldatu, ci au trecutú 220.000 din armat'a de linie si 40.000 de honvedii stau gata se tréca in totu momentulu, acei honvedii cari au fostu copii resfatiati ai intregi natiuni magiare. Va veni apoi la ordinea dilei ingerinti'a in alegeri, octroarea recvisitiuniloru, ratificarea parlamentara a tractatului din Berolinu din partea ambeloru parlamentu, votarea indemnitatii si a noveloru credite, care fiacare in parte sunt cestiiuni dela care depinde atatu sórtea cabinetului Tisza, catu si a noului parlamentu. Va mai depinde fórté multu si dela resultatulu alegeriloru din Boemi'a dela decisiunile care le voru lua cechi fatia cu parlamentulu si gubernulu din Vien'a si in fine dela evenimentele ce voru mai urma inca pe campulu de ocupatiune.

Legea contra socialistiloru.

(Fine.)

§. 16. Cei cari voru lua parte la reuniuni oprite (§. 2) cu sciintia séu dupa publicarea opririi, se voru pedepsi cu amenda de 500 marce, séu arestu de trei luni. Aceeasi pedépsa pentru cei cari iau parte la adunari, oprite (§. 9) séu nu se departéza dupa ce sunt provocati. Conducetorii séu agentii unei atari adunari oprite se pedepsescu cu arestu dela 1 luna pàna 1 anu.

§. 17. Cei ce isi oferu casa pentru o adunare oprita se pedepsescu cu arestu dela 1 luna pàna 1 anu.

§. 18. Cei ce imprima séu respandescu cu sciintia, séu dupa publicarea opririi, brosiuri oprite se pedepsescu pàna la 6 luni.

§. 19. Cei ce lucréza contra §. 15, se pedepsescu cu o amenda de 500 marci séu 3 luni arestu.

§. 20. Persóne, cari isi facu o profesiune din a activa tendintiele din §. 1, séu cari au fostu deja pedepsite pentru contravenire fatia de acelu §. potú fi esilate din anumite cercuri séu localitati ale imperiului. Déca acele persóne sunt streini voru fi alungate din intregu imperiulu.

Pe langa aceleasi premise li se potú interdica profesiunea, la librarii, tipografii, proprietarii de bibliotice, la birtasii si carciunarii.

Tipografiile, cari facu o profesiune din ajutarea tendintieloru din §. 1, voru fi inchise.

§. 21. Esecutarea §. 20 cade in competintia autoritatiloru de politie. Apelulu póte fi adresatu autoritatiloru centrale si apoi oficiului imperialu.

§. 22. Contravenitorii §-lui 20 se pedepsescu cu o amenda pàna la 1000 marci séu cu arestu pàna la 6 luni.

§. 23. Pentru cercurile, séu localitatile, in cari sigurantia publica e amenintata prin tendintiele §-lui 1, se voru folosi aceste dispositie exceptionale:

1. Adunari nu se voru potea tienea de càtu cu o prealabila permissiune din partea politiei.

2. Respandirea de brosiuri pe cai publice, pe pietie séu prin afisie, e oprita.

3. Persóne fara ocupatiune, care nu potú proba ca au midiolóce de intretinere si care nu au inca vre-unu adapostu, potú fi date afara din respectivele cercuri séu localitati.

4. Posedarea, purtarea, introducerea séu vindicarea de arme e legata de anumite conditiuni.

Contravenitorii acestei legi se pedepsescu cu amenda de 1000 séu cu unu arestu de 6 luni.

§. 24. Acésta lege intra numai de càtu in vigóre.

„Romani'a libera“.

Romani'a.

Bucuresci, 17/29 Augustu. (Corespondentia particulare a „Observatoriului.“) Din „Monitoriulu“ ofic. si din alte diarie veti fi aflatu si Dv., cu càtu zelu si solemnitare se inchiasé anulu scólasticu la 29 et 30 Iuniu st. v. in capitala si in tóte institutiele mai mari din tíera. Cuventulu pronuntiatu de. M. Sa Domnulu in sal'a cea mare a Universitatiei la 29 Iuniu, are valórea sa istorica. Preste pucinu scólele se voru deschide éra, si se crede ca in anulu ce urmédia, numerulu scolariloru de ambele sexe si alu studentiloru va trece preste 100 de mii. Unulu din rezultatele campaniei nóstre e si acesta, cà parintii s'au petrunsu si mai multu de imperativ'a necesitate de a mana pe tinerime la scóle.

Cultur'a científica a fostu la noi ca si in alte staturi, multu tempu despretiuita de càtra inchinatorii lui Mamonu; astadi avemu esemple destule, unde tocma bogatii insistu cá fiii loru se mérga la invetiaturi mai inalte.

Cumcá sciintiele au inceputu a fi multu respectate se cunósce între altele, si din rezultatele pe care le dá activitatea societatiei academice. Sessiu-ne anuale de 6 septemani a acestei societati scientifice se deschise estimpu in 16/28 Augustu de càtra presiedentele seu dn. Ioanu Ghica in presentia unui numeru de membrii, precumu la deschidere nu s'a in-

templatu de mai multi ani, si se spera ca in cursulu sesiunii voru mai veni cativa. Discursulu presiedintelui a fostu scurtu, mai multu o salutare de buna venire; dara cu atatu mai amplu a fostu raportulu delegatiunei cititu prin dn. G. Sionu ca secretariu generale. Dela 1867 anul infintiariei acestei societati, niciodata atatea lucrari nu i s'au prezentatu ca acumu. Las' ca si annalele sale din a. tr. sunt asia de voluminoase, in catu tiparirea lor se va termina numai in cursulu acestei sesiunii, dara preste aceea s'a publicat: Istoria lui Michaiu eroulu, de fericitulu Nic. Balcescu, a carei editiune a costatu pe societate 4500 lei n. (franci); Istoria imperiului otomanu tom. II inca este terminata pana la indice; Istoria romana de Dio Cassius si doue opusculu mai mici ale lui Dim. Cantemiru insocite de unu Glossariu intocmitu de G. Sionu, inca sunt gata. Missiunea data de catra societate in a. tr. dlui Grig. Tocilescu ca se mearga la St. Petersburg si Moscu'a, spre a cerceta dupa manuscrite de a le lui Cantemiru tata si fiu, au avutu succesu neasteptatu de bunu, ca ci a datu inca si preste alte multime de documente romanesci, rapite in diverse epoche de catra generalii ruseseci si duse pentru arhivele si bibliotecile statului lor. Raportulu lui se va citi in una din siedintiele publice. Dn. Eugenu Costinescu a compusu si prezentatu catalogulu sistematicu alu museului nationale de antiquitati. Colectiunea numismatica donata societatei de dn. Dim. A. Sturdza in 1876 se mai inmultu cu monete romanesci rarissime, din dilele Domnilor Mircea I (contimpuranu cu imp. Sigismundu m. 1437), si Petru Musiatu, in pretiu de 4400 l. n. Preas. Sa p. episcopu Melchisedecu dela Ismailu dona societatei pretioasele mspte remase dela fostulu odinora banu de Moldova, renumitulu Vasilie Varnavu. Conformu unei decisiuni luate de catra societatea acad., de a se face portretele repaosatiloru sei membrii in oleiu, delegatiunea le a si pusu in lucrare, in catu 5 din acelea si decoradia sala siedintieloru sale, incependu dela Eliadu pana la Maximu. Comisiunea lexicografica compusa din nou in sesiunea anului trecut, are se 'si faca ea insasi raportulu seu in un'a din siedintiele urmatore cu atatu mai virtosu, ca publiculu celu competentu, compusu din adeverati omeni de litere, are totu dreptulu de a cere, ca societatea academica se apere limb'a noastra de atati „bucheri,“ carii fora se 'si o fia invetiati vreodata cumu se cade, vinu acasa din tieri straine cu diverse titule academice de valore uneori forte problematica si apoi pretindu ca sciu si carte romanésca, candu ei nu cunoscu nici macaru formele nici regulele elementarie ale sintactice, era anume cu orthographi'a se afla in procesu de divortiu.

Din msptele cerute prin concursuri au intratu: a) Asupra petrecerei romaniloru in Dacii dela Aurelianu pana in a. 1390 (ca refutatiune asupra lui Roesler, Hundsdörfer dela Pesta et tutti quanti.) b) Starea tieranului (saténului) romanu in Romani'a.

Din traductiuni au intratu: Vietile lui Plutarchu, 1 concurent. Istoria lui Herodotu 5. Plinius jun. 7 concurenti.

Pentru tote acestea lucrari s'au alesu comisuni si anume 1 de 7, 1 de 5 si 2 de cate 3 membrii.

La premiele Naturelu-Herescu s'au prezentatu carti tiparite: Cuvente din betrani, de Hasdeu. Revolutia si revolutionarii, de Teulescu. La Plevna, de G. Sionu. Operele lui Vas. Alecsandri de Vas. Al. Urechia.

Capitalurile societatiei acad. au mai crescutu; anume Sectiunea istorica a castigatu frumosielu prin tragerea la sorti a unor bonuri rurali.

Sciri politice nu ve scriu, de si ar fi cateva prea interesante; le lasu inse in grija altei pene.

Correspondentie particulare ale „Observatoriului“.

Brasiovu, 28 Aug. 1878. Domnule Redactoru! Fiindu absentu cateva dile din Brasiovu nu am potutu fi in positiune de a afla mai curendu de o faimosa correspondintia aparuta in Nr. 60 alu „Gazetei Transilvaniei“, asupra adunarii tienuta de alegatorii romani din Brasiovu in 23 Iuliu st. v. si reproducu in resumatu in Nr. 62 alu „Observatoriului“.

Deca correspondintia s'ar fi marginitu numai pe langa intortochiarea fapteloru, asi fi ignoratu cu totulu, asteptandu ca la tote neadeverurile si calomniile cuprinse in aceea correspondintia deamna de d. Dr. Glodariu — cunoscutulu autoru alu correspondintiei reproducu din „Gazeta Transilvaniei“ — se le dea desmintire publicatiunea protocolului adunarii din 23 Iulie st. v. care din cause independente de vointi'a biroului n'a potutu urma pana acum; insa fiinduca vedu ca pretinsulu corespondintie se leaga specialu de persoana mea si imi atribue neste lucruri, despre care — martora 'imi e intraga adunare — nu ecista nici cea mai mica urma de adeveru, me vedu silitu a apela la bunavointia d-vostra cu rogarea, ca in interesulu adeverului, se dati locu urmatorei rectificari in colonele prea stimatei foi ce redactati.

In numita correspondintia este unu passagiu relativu la unu pretinsu incidentu provocatu de modesta mea persoana, care suna asia:

„Asemenea si prof. Iulianu Filipescu care prin fanaticulu seu zelu pentru activitate provoca unu incidentu forte regretabilu si rusinatoru proponendu, ca neimpecatulu seu colegu Dr. Glodariu, adunarea puru si simplu se-ilu scotia la aeru curatu ca ddnii activisti se nu mai fia superati cu obiectiunile lui. In adeveru acestu metodu alu tinerului profesoru Filipescu de-a scote cu forti'a pe adversariulu politicu face onore propunetoriului.“

Acesta asertiune o declaru de unu puru neadeveru si de o calumnia necualificabila.

Deca d. correspondintie ar posiede ceva mai multu spiritulu de echitate atunci ar fi potutu reporta despre unu adeveratu faptu regretabilu, adeca despre scandalulu provocatu de comica si ridicula pasire a d. Dr. Glodariu

fatiu cu adunarea intraga, care pana la unu tempu ore-care a ascultatu pe d. Dr. Glodariu cu cea mai apostolésca pacientia — dara dupa aceea indignandu-se de necualificabilele sale maniere a inceputu a esi afara din sala, si nota-bene acesta a urmatu fara provocarea mea.

Lasandu acea imprejurare, ca asemenea scene a mai avutu d. Dr. Glodariu revinu la asertiunea de susu.

Pentru resturnarea acelei asertiuni nu am mai buna si mai autentica proba de catu insusi protocolulu adunarii. Eta cum eespune protocolulu pretinsulu incidentu intre mine si intre d. Dr. Glodariu: „Dr. Glodariu pretinde, ca adunarea alegetoriloru ea insasi se discute si se decida principiile conducetore pentru tienut'a politica a fiitorului deputatu. Dupa Dr. Glodariu se insinua d. Iulianu Filipescu la cuventu — care i se si acorda — d-s'a combate pe d. Dr. Glodariu dicendu, ca numai intielege pe Dr. Glodariu, se mira cum d-sa, care s'a declarat nesolidaru cu adunarea mai pote veni se mai traganasca discutiunile adunarii cu propunerile d-sale. Vorbitoriulu propune, ca d. Strevoiu se fia invitatu spre a isi desfasiura program'a, pe care audindu-o adunarea, se se pronuntie in urma deca o aproba seu nu!“

„Acesta propunere pusa la votu adunarea o primeste.“

„Dupa-ce fini d. Filipescu luã cuventulu Dr. Glodariu fara a ilu cere dela presiedinte. Acesta observandu-i ca nu este insinuatulu cuventu, nu fu bagatu in sema de Dr. Glodariu. Prin acesta se naste din nou miscare intre alegetori, cari incepu a esi afara din sala; pre candu se intempla acesta d. Filipescu adreseza catra cei din giurulu seu cuvintele, ca ar trebui ca presiedintele se ia mesuri, ca mai bine se parasca Dr. Glodariu sala de catu alegetorii.“

Eta, d. Redactoru, adeverata stare a lucrurilor.

Desfidu pe ori-cine, chiaru pe d. Glodariu se vina se sustiena contrariulu. Este apoi forte regretabilu candu vedemu pe d. corespondintie, ca nu se mai multiameste numai in intortochiarea lucrului, ci face pote la dorinti'a ecpresa a d. Dr. Glodariu neste comentarie incriminatore si denuntiatore atatu in privinti'a modestei mele persone, catu si in privinti'a colegiloru mei.

Este regretabilu cu atatu mai virtosu de ore-ce sumu siguru ca aceste comentarie n'au fostu de catu rezultatulu unei esiofari, a carei victima a trebuitu se fia in acele momente d. corespondintie . . .

Ce se atinge de acuzarea, ca unii din profesorii tineri iau initiativa la o politica umilitore si degradatore pentru natiunea romana — adeca cum am dice tindu a isi usurpa rolulu de corifei conducetori, permiteti-'imi d. redactoru a ve spune atatu numai, ca nici o ideia si nici o tendintia nu este mai departe de respectivii profesori, de catu aceea pe care pare ale o imputa autorulu acelei corespondintie

Tinerii profesori din cestiune sunt cu multu mai modesti de catu ca se nu se multiamesca a fi intre cei dintai gregari inrolati supt stindardulu nationalu.

Ceea ce se atinge de noua directiune politica pre care intrara in prim'a linia romanii brasioveni, pentru momentu pote fi numai cestiune de apreciatune, remanendu s'o judece in adeverata ei valore istoria viitoriului. A pretinde in modulu cum o face d. corespondintie ca adeverulu in acesta cestiune nu este pe partea noastra, mi se pare o pretensiune la adeverata monopolisare a ideiloru conducetore in politic'a natiunala. Unu cuventu inca si am terminatu.

In comentariile acelei corespondintie se facu unele insinuatuni forte ofensatore pentru intregu corpulu didacticu dela institutetele de invetiamentu din Brasiovu denuntiandu-'lu intr'unu modu forte ecpeditivu si cu o usiurintia regretabila vindictie nationale . . . Nu voi se iau apararea corpulu didacticu din care si eu facu parte, de ore-ce valorea si autoritatea lui o cunosec si predictulu corespondintie alu d. Dr. Glodariu de siguru cu totulu din alte puncte de vedere, de catu cum s'a ecpectoratu in numita corespondintia. Una insa trebuie se adaugu aci, ca si celu din urma membru din corpulu didacticu a datu mai frumose probe de barbatu consecinte in parerea sa, de catu cum a facutu d. Dr. Glodariu; care si-a incoronatu principiile sale passivistiche nu numai prin participarea la urna, dara d-sa a fostu si celu dintai care dupa publicarea rezultatulu electoralu, urcandu-se pe o tribuna improvisata isi manifesta bucuri'a sa in cuvinte mai inflacurate decatu celu mai aprinsu activistu. De aci se pote vedea ca d. corespondintie potea gasi mai multu materialu de comentatu in purtarea d. Dr. Glodariu de catu in purtarea mea si a colegiloru mei.

Iulianu Filipescu, profesor.

Alb'a-Iuli'a in Augustu, 1878. Unu vaetu din anim'a Transilvaniei! Unu imboldu neresistibilu alu animei emotionate imi puse cu forti'a condeiulu in man'a tremuranda spre a scrie aceste sire.

Temerea de decadinti'a si demoralisarea totala a poporului nostru blandu si credulu, candu elu este sedusu si amagitu nu numai de inamicii lui seculari, dara chiaru si de fratii lui de-o mama, — este acestu imboldu neresistibilu.

Dara, incatu imi va fi cu potintia, voiu opri si sugruma torentulu caoticu alu esclamatimiloru durerose, ce la casuri de acestea s'gduie ori-ce anima romana. Este de ajunsu espunerea seca a fapteloru, ca-ci, ele singure destapta in acelasi tempu totu atatea esclamatii durerose pentru cetitorii pretiuitulu diariu ce redigeti.

Voiu se insiru numai si numai acea ce-au vedutu ochii mei si auditu urechile mele la introducerea, decursulu si finirea alegeriloru de deputatu in comun'a noastra.

Eta in scurtu istoriculu.

Precandu conferinti'a generale a alegatoriloru romani din Transilvani'a reinnoia in Sibiiu tienut'a lor

politica de pan'aci, in imprejurarile de astadi unic'a tienuta adeveratu romanésca si demna de-unu spicu frumosu din snopulu ginte latine, pe acelu tempu cei mai multi alegatori romani din comun'a noastra, si anume poporulu de rendu, era deja pana la unulu sedusu, ca se nu dicu cumperatu, parte de „cortesii“ candidatulu opositionale Lukacs Béla, parte de ai candidatulu asia numitiloru liberali, alui Br. Kemény Gábor.

Mai bine de trei septemani inainte de diu'a alegerei se incepusera agitariile, beuturile si mancarile.

Lupt'a intre cele doua partide era pe morte si vietia, ca-ci beligerantii aveau poteri egali: sortea luptei aveau s'o decida alegatorii romani; deci se facu o adeverata venatore de votantii romani, si venatorea mergea cu succesu admirabile, mai alesu pe partea candidatulu Lukacs Béla, fiindca pentru acesta erau tocmiti de „cortesii“ pana si romanii, cari isi implineau acestu oficiu cu mare zelu si sciau vorbi la anima sermanului poporu nepriceputu.

Cu vre-o septemana inainte dilei de alegere Lukacsescii spre a'si concentra si intari poterile, arangiara o mesa mare in Chiosculu promenadei din orasiu. Mesenii straini dispureau cu totulu la numerulu celu mare alu orasieniloru romani, in mediuloculu carora se diarise unu „pastoriu dreptcredinciosu“ alu poporului. Din ce priveai mai multu la barb'a cea mare si incaruntita a acestui „pastoriu“ acolo intre pahara la mesa lui Lukacs Béla, din ce-si pierdea acea barba totu mai tare valorea si poterea de-ati insufla respectu. Acestu apostolu alu moralitatii i dicu „parintele Nicolae.“ Langa parintele ocupá loculu unu „Semidocu,“ care o facu mai intieptiesce decatu toti, votandu cu mare sete si apetitu atatu la mesa a acest'a catu si la mesa a celui-alaltu candidat a lui Kemény Gábor, arangiata in preser'a dilei de alegere in hotelulu nationalu. Nu sciu deca jupanulu S. a votatu si la urna pentru ambii candidati, dara la mese intre pahara se pare ca nu-i sunt de ajunsu nici doi deputati. Tare multi se mai aflau la acest'a mesa din asiã-numit'a „inteligintia mica,“ care standu mai aproape de poporu, ar fi in prim'a linia chiamata a'lu mentui si retienea dela demoralisare; dara lasamu-i de-ocamdata se-si petreca in mediuloculu poporului sedusu de ei insii, ca ne vomu mai intalni noi cu acesti pecatosi.

Dela acesta cina pana dupa diu'a alegerei nu mai poteai vedea unu singuru orasianu romanu, de pe acarui palaria lata se nu straluce cocard'a ungrésca cu inscriptiunea: „Eljen Lukacs Béla.“ In acestu intervalu se arangiara inca mai multe ospetie romanesci in ocolulu „cortiesiului-majoru,“ alu armeanului Iakabfi. Dar' se trecemu si preste tot'atatea nelegalitati facute cu cea mai mare obraznicia pe facia si-in ochii lumii intregi, si se vedemu preser'a dilei de alegere, ca-ci aci era tempulu supremu, ora decisiva.

Inca in decursulu dilei scia totu orasiulu, ca pe sera Lukacsescii voru face unu „revue generale,“ spre a'si cerca si mari poterile, la restauratiunea lui „Knapp,“ er Keményescii in curtea si localitatile otelului nationalu.

Era catra 9 ore sera, candu imi indreptai pasii mai intai spre „strinsur“ a Lukacsesciloru, la „Knapp.“ Inca de departe audiamu marsiulu „Plevn'a“ ecpeditatu de-o capela tiganésca. Nu voiãmu se-mi credu urechiloru, dar' sosindu m'am convinsu. Am sositu chiaru bine. Fii sedusi ai natiunii se introduceau la „dinumdanumulu“ diavolescu cu acelu marsiu frumosu, la acordele caruia ni se ivesce eroismulu braviloru dorobanti, cu carele, dupa multa versare de sange si lungi suferintie pentru natiunea romana, cei 'intai intrara in Plevn'a!

Dupa-ce-mi succese cu mare greu a strabate prin multimea adunata si inbuldita la usi'a restauratiunei, ce spectacolu mi se infaciosia ochiloru?!

Mai multe incaperi erau indesuite cu alegetori romani la mese incarcate. Totu romani, — din class'a inteligintiei mai sus' insemnate, erau apostolii seducatori ai acestei turme nevinovate. Vorbirile lor amagitore, ponderate prin gesturi esaltate si-'ndulcite de ariile muzice romanesci, produceau o deosebita insufetire intre poporeni pentru Lukacs Béla, ca-ci ele totu un'a erau intrerupte prin strigate frenetice de „se traiesca“ — seu dupa initiativ'a cutarui apostolu prin „Ijen domnu Lukacu Biel'a!“

Cati toti „gura-casca“, cari trebuie se se ivesca pe totu loculu unde se audu tienganturi de pahara, si cati toti, cari isi parasescu „Griviti'a“ pote cu scopu de-ase „indrepta“ la „Knapp“ prin strigarile de „Eljen,“ mai ca aru pote fi trecuti cu vederea.

Dara multi se mai aflau intre acesti seducatori ai poporului dintre aceia, cari pan' aci treceau de omeni si romani tare stimabili in comun'a noastra. Ba, cu mare durere am vedutu intre ei figurandu chiar' si „sperantie ale natiunii“ dupa cum suntemu dedati a-inumii, doctori si doctorandi de Vien'a!

Sermanu poporu nenorocitu!

Ti-ai tramisu fii cu mari jertfe pe la scole in strainatate ca ei, intorcanduse acasa, se te amagesca, se te seduca, se te vendia.

Plecandu spre celalaltu ospetiu, alu Keményesciloru, abea facui cativa pasi si — dara ast'a!? era musica, . . . totu romanésca! Unu trecatoriu imi spuse, ca „aci inca sunt totu Lukacsesci, numai catu aci sunt domni.“ De romanu? intrebaiu cu nerabdare. „Ba domni de ungru si popii nentiesci din cetate.“ Apoi cum de le canta romanesc? „D'apoi dora totu dupa alegatorii romanii pescuescu acuma toti, ei au se decida si apoi ei, prostii sunt mai usioru de apucatu!“

Plecaiu mai departe.

Deja geandarmii si haiducii dela port'a otelului nationalu iti dedeau se pricepi, ca aci se afla cei dela potere, ca aci se requiréza ex officio. Si ntradeveru nu te-ai fi insielatu in acest'a presupunere.

In curtea otelului music'a militara chiar finea cu un'a: romanésca!

Dupa cateva momente s'audu voci: „haljuk!“ si „se'lu audimu!“ Strabatu prin multimea adunata ca la

comedia si ce se vede? Sub un siopru mare tôte mesele asternute erau ocupate de poporenii romani si advocatul Rajnai, care mai la inceputu se chiamá „Reiner,“ cu parere de reu, cá nu scie limb'a romanésca, spunea unguresce poporului: cátu bine si cáta fericire au adusu si va mai aduce si d'aci-nainte preste capetele romaniloru regimulu lui Tisza Kálmán, si nu dubitá nici un momentu, cá cei de facia, cá barbati adevérati, isi voru tienea cu santienea cuventulu datu, si máine in ór'a decisiva voru votá fóra esceptiune pentru barbatulu acestu regim fericitoriu de popóra, pentru domnulu baronu Kemény Gábor.

Poporulu, de si nu pricepú unu singuru cuventu din cele audite, balansându paharele erupse in strigate entusiaste de „se traiésca domnulu Kemény Gáborii bá cáte unu semidictu vendiatoriu scia se sbera si „Eljen.“

In localitatile otelului se ospetau trei corporatiuni oficióse: intregulu magistratu, tribunalulu si in fine numeros'a nóstra jidovime.

(Va urma).

Sciri diverse.

(Svetozaru Mileticiu.) cunoscutulu barbatu politicu si conducétoru alu Serbiloru din Ungari'a, dupa ce i sau respinsu apelatiunea sa la tôte instantiene, au fostu dusu in 29 Aug. in temni'ta dela Vatiu, unde va avea se isi petréca anii de inchisóre, cu care au fostu daruitu. Eata unu faptu, care in impregiurabile actiune, fara indoiala ca va contribui la consolidarea (?) amicitiei si a fratietatii intre serbi si unguri.

— Dela Clusiu ni se scrie din partea unu preotu ca in dilele acestea s'au terminatu acolo unu monumentu sepucralu pentru fericitul mitropolitu gr. cath. Atanasiu I Angelu, si au fostu transportatu la Alb'a-Iuli'a unde se afla monumentulu acelu mare arhieru. Monumentulu e din marmora sura si ingraditu cu gratii de fieru marmoratu. Spesele acelu monumentu le pórtá Escel. Sa. d. dr. I. Vancea, metropolitulu de Alba-Iuli'a si Fagarasiu. Epitafulu, care se afla sculptatu pe acelu monumentu este compus de Escel. Sa parintelesu mitropolitu dr. I. Vancea si suna asia:

„Peregrine! stai aci si veneréza osemintele apostolului Romaniloru Atanasiu I Angelu nascutu in Ciugudu langa Bálgaradu, carele la 22 Ianuariu 1698 consacratu de arhieriscopu si metropolitu a continuatu actulu santei uniri cu s. biserica apostolica romana, inceputa de Teofilu, antecesoru seu si la complinitu in Sinodulu mare celebratu la 4 Septembrie 1700. Dupa aceea ca metropolitu unitu 'si a gubernatu biserica sa cu zelu apostolicu pana la anulu 1714, candu plinu de merite pentru santa unire si biserica, pentru natiune si patrie repaosandu in Domnulu fu inmormontatu aci unde isi astépta gloriósa inviére.“

— Din Dumbrava ni se scrie cu data de 29 Aug. urmatórele: Tempulu pe aici este schimbaciosu din care cauza ómenii au facutu pucinu fóru bunu. Secerisiulu a fostu fórté bunu si in gráne si in secara. Cucurudiele inca sunt fórté bune. Viile sunt fórté rodítóre. — Póme pucine.

— (Bibliotec'a romana in muntele Atos.) Se scie ca multi din monachii muntelui Atos sunt romani si sunt intr'o lupta continua in contra elementulu grecu care si aici, inaintea altariulu, tinde a inabusi si nimici pe celelalte elemente contopindu-le in celu grecescu. Intre acei monachii isi au castigatu cu deosebire unu mare meritu in lupt'a de cultura si sustienerea elementulu nationalu romanu parintelesu archimandritu Kiriacu Dimitriu Romanu, de origine din Botosiani.

Ajungendu a poseda o frumósa avere in lungulu tempu de candu se afla stabilitu la muntele Atos, Sf. sa o destina pentru intretienerea si infrumsetierea unei biserici romane, cautate de multi visitatori.

Acestu meritosu monachu doresce a infintia acum si o biblioteca romana in sfantul munte, care se servésca ca centru de cultura si intrunire a tuturor Romaniloru din Macedoni'a. Neajungandu-i insa mediulócele sale proprie pentru realizarea unei intreprinderi atatu de nobile si folosítóre, a intreprinsu o caletorie in patri'a sa natala in Romani'a, pentru a gasi aci spriginulu necesaru nationalei sale fapte.

Suntemu fericiti a aduce acéstá la cunoscenti'a cetitoriloru nostri, chiamandu-i a sprigini cu obolulu loru, ori in ce modu, acéstá meritosá intreprindere, care va face multu bine fratiloru nostri de peste Dunare,

contribuindu la inaintarea si cultur'a elementulu romanu din Dacia Aureliana. („Romani'a libera“)

(Principésa Dora d'Istria) (Elena M. Ghica) a fosu alésa mai de-unadi membru de onóre si maiestru (Ausländisches Ehrenmitglied und Meister) alu Liberulu Congressu germanu pentru sciintie, arta si instructia universala (Freies Deutsches Hochstift für Wissenschaften, Künste und allgem. Bildung in Goethe's Vaterhause zu Frankfurt am Main). Profitamu de acéstá ocaziune pentru a face cunoscuta acéstá societate. Notitile ce damu sunt culese dintr'o revista germana, „Allgemeine literarische Correspondenz.“

Fundatorii Hochstiftului (1859), animati de unu patriotismu luminatu, prin celebrarea centenarulu ilustrulu autoru alu lui Don Carlos, au avutu de idealu a celebra fratietatea literara care a unitu pe cei doi scriitori nemuritori ai terei lor, Schiller si Goethe.

Celu d'inteuu le-a procuratu ideea Hochstiftului; iara in casa celui din urma s'a stabilitu scaunulu Societatii, care a primitu la 30 Octobru 1873 dela inaltulu Consiliu alu urbei libere Frankfurt drepturile cari apartienu corporatiuniloru.

Este de ajunsu a arunca o ochire pe lista inaltiloru protectori, pentru a intielege spriginulu bine-voitoru ce 'i au acordatu necontentu suveranii tieriloru germane. Intr'adeveru, aflamu in acéstá lista numele imperatoriloru Germaniei si Austriei, alu regelu Bavariei, Ludovicu II, alu repaosatulu rege Iónu de Sacsoni'a, cunoscutu prin studiile lui asupra lui Dante; alu repaosatulu George V, rege alu Hanovrei; alu repaosatulu Maxisimilian II, rege alu Bavariei; si alu mai multoru principi domnitori din Imperiu Germaniei.

Scriitori, eruditi, artisti, caletori cei mai eminenti au facutu si facu parte din Hochstift. Este indestulu de a cita pe L. de Ranke, Freiligrath, Max Miller, Liebig, Cornelius, Grillparzer, Hembholz, Hoffmann de Fallersleben, Wirschow, Petermann, Kaulbach, R. Wagner, Auerbach, Nachtigal, Oppert, Preller, Roscher, Schliemann, Schweinfurth, Tischendorf, Weber, Froebel, Hildebrand, Ludovicu I de Bavari'a (poetulu-rege), Carriere, H. de Fichte, Rückert, Fischer, Bodenstedt, Kanitz, Scherr, Ropfs, Mittermaier, fratii Schlagintweit, Ahrens, Schulze-Delitzsch si cei alti.

Frumósa devisa a celebrulu filosofu I. G. Fichte, pusa in capulu diplomei, ecplica pentru care motivu Hochstiftulu 'si a asociatu unu óre-care numeru de membrii straini, precum este si autóra Eeescursiiloru in Rumeli'a si Morea, a Femeiloru in Oriente etc.

Iéta acea devisa:

„Ori-cine are credintia in inteligenti'a si libertate, ori-cine voieste propasirea necurmata a acestei inteligentie prin libertate, ori-care ar fi loculu nascerei sale, ori-care ar fi limb'a ce vorbeste, este din famili'a nóstra, ne apartiene, este dintr'ai nostri.“ (Reden an die deutsche Nation.)

Acéstá este republic'a inalta, care a primitu in sinulu ei pe stralucita romanca Dora d'Istria.

Cu acést ocaziune, ne credemu datori a multiami principulu Dim. Gr. Ghica, doctorulu Davila si d-lui Gr. Cantacuzin, membrii Eforiei spitalelor civile, cari au avutu patriotica idea de a traduce in romaneste scrierile acestei femei ecstraordinare.

Cu acéstá lucrare au insarcinat pe d-nul Gr. Perez. Scrierile, traduse pana acum, sunt:

Nationalitate Romana, Eroii Romaniei — Literatur'a romana. s. c. I. 1 volumu.

Femeile in Orient, — 2 vol.

(Aceste trei volume s'au tiparitu).

Femeile de o femee, — 2 vol.

Elveti'a Germana, — 4 vol.

Viati'a monastica in Biserica Orientalá, — 1 vol.

Eleonora de Haltingen, — Ghislena si altele, — 2 vol.

Eescursiuni in Rumelia si Morea, — 2 vol.

(Eescursiunile suntu capu d'opera d-nei Dora d'Istria. — Efori'a inse sub motivu de alte cheltueli ecstraordinare, n'a primitu inca manuscriptulu care se afla totu in manile traductorulu).

„Resboiulu.“

— (O serbatóre romana la Cairo.) D. dr. Caradja a datu, acum câteva dile, o serbare in casa sa dela Muski la Cairo, in onórea independintiei romane. Toti romanii dela Cairo erau invitati. „Unu poporn, — dice diariulu egipténu, care ne aduce acéstá scire, — unu poporu are cu atatu mai multu dreptu de a fi mandru de libertatea sa — si in acéstá privintia romanii n'au

nimicu de invidiatu celorlalte natiuni — cu cátu ea la costatu mai multe sacrificie si resbelulu, acéstá urita plaga sociala, candu n'are de obiectu, decatu satisfacerea ureloru personale ale principiloru séu ne-calificabile ambitiuini, devine din contra o cauza santa, candu se radiema pe amorulu patriei, alu libertatii si alu independintiei. Generatiunile viitóre voru apretia oper'a parintiloru lor mai bine, decatu generatiunea actuala.“ Mai multu de 400 romani au respinsu la apelulu d-lui Caradja. In câteva vorbe miscate, in care se recunoscea unu adevératu simtiementu patrioticu, d. Caradja a redicatu unu toastu in senatatea principulu Carolu I si dupa ce a spusu principalele intemplari ale resbelulu, a beutu in onórea Romaniei independinte. Acestu discursu a fostu aplaudatu cu frenesia. „Dealtmintrelea, dice „Reforma“ din Cairo, d. Caradja facuse lucrulu intr'unu modu din cele mai sumptuóse: iluminatiune a giorno, bufete splendide, cas'a érá acoperita de susu pana josu de drapele, printre care se deosibéu cele trei colori nationale romane, de asupr'a caror'a aparea cifr'a Domnitorulu si coron'a dómnésca. Intr'unu cuventu, era mai multu decatu o serbare, era unu adevératu meetingu nationalu.“

„Romanulu.“

— (Veduv'a lui Napoleonu III) ex-imperatésa Eugenia a petrecutu in dilele trecute la Vien'a. De si densa calatoria incognitu, totusi au primitu visit'a M. Sale a imperatorulu si altoru dignitari inalti ai curtiei si alu corpulu diplomaticu. Fireste, ca ambasadorele Prusso-Germaniei principele de Reuss au stralucitu prin absentia sa. In onórea Eugeniei s'au datu prandiuri mari si s'au aranjatu petreceri splendide in resiedinti'a de véra dela Laxenburg. Mare impressiune a facutu asupra veneziloru visit'a pe care o a facutu fosta imperatésa la momentulu duclulu de Reichstadt, fiulu lui Napoleonu I, in cript'a caputineloru, depunendu o cununa de micsiunele pe catafalculu acelu principe nefericitu. Micsiunelele sunt florile emblematiche ale bonapartistiloru, precum crini acelea ale Bourboniloru si florile de gráu ale imperatorulu — rege Wilhelm.

— (O noua parechie de gemeni siamesi.) La Parisu au sositu o parechie de ómenii, barbatu si femeia cu copilulu lor séu mai bine disu cu copii lor, ca se 'i supuna unu eesamenu din partea facultatiei de medicina si apoi se 'i ecpuna la vederea publiculu. Cei doi fratii numiti Tocca sunt de unu anu. Pana la buricu ei au numai unu corpu cu doua picióre, de acolo in susu corpu lor se desparte in doue parti sanetóse acaroru constructiune este normala cu cate unu capu si doua mani. Fiacare din ei ia nutrimentulu separatu si este interesantu a afla, ca aceea ce place unuia nu 'i place celuilaltu. Parechi'a este fórté vesela si inca n'au fostu bolnava. Deja s'au aflatu speculanti, cari ofera parintiloru pentru acei copii sum'a de 30.000 fr. si mai bine.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

30 Augustu.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	1. 103.— b.
Imprumutul Oppenheim din 1866 cu 8%	„ 101.50 „
Obligatiune de imprumutu dominalu din 1871 cu 8%	„ 98.1/2 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„ 91.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	„ 83.— „
Imprumutul municipale non (alu capit.) din 1875 cu 8%	„ 94.50 „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„ 175.— „
Actiunile calitoru fer. rom. din 1868 cu 5%	„ 33.— „
Actiunile calitoru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„ 85.— „
Dacia, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„ 215.— „
Romani'a. Compania de asecur. (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„ 76.— „

Escriere de Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu in clas'a I la scol'a poporale gr. cath. din comun'a Maieru se escrie concursu pana in 15 Septembrie a. c. st. n., prelanga salariu anuale de 120 fl. v. a., platindi in rate lunarie anticipative din fondulu scolaru comunale; decidoritorii de a ocupa acestu postu sunt avisati a-si transmite suplicele lor instruite cu documentele necesare pana la terminulu mai susu la Senatulu scolasticu gr. cath. din Maieru, post'a ultima Naszod-Rodn'a.

Basiliu Groze
presiedintele senat. scolasticu.

Leonu Horga,
notariu ad hoc.

(37) 3—3

The'a

antiarthritica si antirheumatica alui
WILHELM

curatítóre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cá singurulu midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1858.	Probata definitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. asecurata contra falsificarii. Vien'a, 28 martie 1871.
--	---	--

The'a acéstá curatia organismulu intregu, strabate partéle intregulu corpu si folosindu-o cá beutura departéza dintr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru fi adnnatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfectá a arthritei, reumatismulu, ból'a englezésca, si a altoru bóle inechite incurabili, ale raneloru, cari puroiézca ne 'ncetatu, ale bóloru genitáli si bubeloru, ale sgrabunteloru pe trup si in facia, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acéstá au produsu rezultate fórté favorabili mai alesu in infiatu de ficatu si de splina, cum si in greutáti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, sergeri la femei etc.

Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, infiatu'a ghinduriloru se vindeca inte si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmata, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am érási trebuintia de vreo trei pachete din the'a dale curatítóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu exellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatítóre de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei efectu. Te rog se'mi tramiti the'a curatítóre de sange cu receperea plátii prin posta. Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiú fi cunoscutu mai nainte poterea vindecatóre „a theei dale antiarthritice, antirheumatice, curatítóre de sange“ asiú fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiú fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetáti mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretiuutu de la Praga din depoulu d'tale, astadi me adesezu d'a dreptulu catra dta si Te rog a'mi transmite cu întócerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu

Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatítóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a d'tale nu mai pociu existe. Cu tóta stim'a

Florian Haselsteiner,
Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urmá continuarea epistoleloru de recunoscentia, fiindu preste pontintia a le publicá dintr'odata pe tóte.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiéscá a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afora pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificári.

Adevérata thea antiarthritica, antirheumatica curatítóre a lui Wilhelm, se póte trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatítóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depositele mele publicate prin diarie.